

Frihed til at være sig selv

Af Maria Boesen
Gymnasielærer og freelance tekstforfatter og journalist

Hellested Friskole startede som en protest i august 2013. Skolen hed tidligere Hellested Skole og var en afdeling under Hotherskolen i Hårlev. Da skolen skulle lukke, gjorde byens borgere modstand. De ville have en lokal skole, som de altid har haft. Det har de fået med Hellested Friskole, der nu har et år på bagen. Skolens matrikel består af en børnehave, en SFO og en et-sporet skole fra 0.-8. klasse. Fra næste skoleår er idéen, at der skal etableres en vuggestue samt en 9. klasse.

Hellested Friskole er ikke en typisk friskole. De lærere, der er ansat på skolen, er enten nyuddannede eller kommer fra tidligere stillinger i folkeskolen. Skoleleder Keld Andreasen har ligeledes en folkeskolebaggrund. Typiske friskoletraditioner som morgensang og fortælling praktiseres ikke. Desuden har lærerne selv ønsket fuld tilstedeværelse. Det har været praktiseret allerede siden januar 2014. Spørgsmålet er, om det i virkeligheden ikke er en fri folkeskole? Jeg har været i Hellested for at undersøge sagen nærmere.

”Andre friskoleledere ser skeptisk på den måde, Hellested Friskole er friskole på. Det frie ligger i det, at vi kan varetage de interesser, der er både lokalt og fagligt. Det giver en anden forståelse af det at være skole, når oplandet er med”, siger skoleleder Keld Andreasen.

Han startede selv som lærer på skolen i august 2013 og har nu været leder for skolen fra dette skoleårs begyndelse. Han har derfor været med hele vejen, og man kan tydeligt mærke, at han brænder for at være med til at udvikle skolen.

Der står i jeres værdigrundlag, at I er en folkelig friskole. Hvori består det folkelige?

”Vi er mere end bare en skole. Vi er en del af lokalsamfundet. Det fundament, vi baserer os selv og vores værdier på, er et meget stort og stærkt værdisæt. Vi er til for mere end undervisning. Vi er også et ansigt udadtil og indadtil i forhold til lokalsamfundet”.

Fokus på lokalsamfundet

Hvordan inddrager I lokalsamfundet?

”Der er en enorm positiv energi, hjælp og opmærksomhed fra lokalsamfundet. I forhold til vedligeholdelse af

Skoleleder Keld Andreasen.

bygninger er det både forældre, bedsteforældre og folk fra lokalsamfundet, der ikke har børn på skolen, som hjælper til. Mennesker tilbyder arbejdskraft og viden. Vi kan f.eks. besøge landmænd. Mængden af muligheder kan næsten være en udfordring at styre, da der er så mange tilbud og forbindelser mellem skolen og lokalsamfundet”.

Hvad er jeres visioner?

”Vi er stadig i en proces. Men vi kigger rigtig meget på det enkelte barn og dets behov. Vi ønsker at gøre barnet nysgerrigt på livet. De skal blive motiverede til at lære. Vores visioner peger fremad. Vi har brug for at skrive vores egen historie”.

Hellested Friskole er en helhedsskole. Keld fortæller, at skolen ønsker at skabe nogle børn, der kan være sammen med andre i alle mulige sammenhænge. Det er vigtigt at have et fællesskab omkring det, man gør. Til daglig ses det både i faglige sammenhænge mellem børnehave, skole og SFO – men også i det store tværfaglige samarbejde, der er på skolen. Der bliver arbejdet meget på tværs af klasser både på det enkelte trin, men også hele vejen fra 0.-8. klasse. Hver dag er der f.eks. et bevægebånd på et kvarter,

Børnehaveklasse.

hvor alle klasser blandes.

Udvikling skabes sammen

Når jeg spørger ind til den fulde tilstedeværelse, pointerer Keld, at det har været meget vigtigt for personalet at mødes og udvikle sammen. Han fortæller, at lærerne har fri klokken 16 mandag til torsdag og kl. 13.15 om fredagen. Der er tre timer om ugen, som lærerne selv styrer. Det er ud af de timer, at der f.eks. kan tages noget tid, når skole/hjem samtalerne varer længere end til klokken 16. Keld siger desuden, at det betyder meget for arbejdsglæden hos personalet, at man kan holde weekend tidligt fredag.

Men hvad siger lærerne til den fulde tilstedeværelse i praksis, og hvordan definerer de sig selv som friskolelærere? Jeg har snakket med to lærere med hver deres baggrund i folkeskolen.

Lone Kjærullf Andersen er souschef og lærer på mellemtrinnet. Hun er den eneste lærer på Hellested Friskole, som også var lærer på den tidligere Hellested Skole. Der var hun til gengæld i 14 år.

Er der den store forskel på folkeskolen og friskolen i Hellested?

"Både ja og nej. Det var jo de samme børn, der blev her. Meget hverdag lignede sig selv. Vi havde gode børnegrupper, der kendte hinanden. Men så tog vi hul på rejsen. I og med det er blevet en friskole, så er det blevet

nemmere, fordi vi selv bestemmer. Det er meget spændende. I stedet for at arbejde med bekendtgørelser, så kan vi arbejde med inspiration og lyst".

Lone Kjærullf Andersen.

Gejsten bærer arbejdet

Er der forskel på lærergruppen?

"Ja, helt klart. Det er pionerånden, der præger lærerværelset. Det andet var et 'gammelt' lærerværelse. Mit ønske var at være med til at starte en ny skole op. Det har

været fedt. Det har alle lærere her ønsket. Det er et ønske om at starte op og udvikle. Der er meget gejst og lyst til at gøre ting. Det er meget dynamisk".

Hvorfor fuld tilstedeværelse?

"Som ny skole arbejdede vi med, hvem vi var, og hvad vi ville. Da der blev snakket folkeskolereform, var det oplagt at tænke det med. Hvad kunne vi bruge, og hvad kunne vi ikke bruge? Vi arbejdede efter overskriften: 'vi tæller ikke tid, vi løser opgaver'. Tirsdag og torsdag er båndlagte, så der kan vi ikke sige nej til at mødes med hinanden. De andre dage er der egen forberedelse".

Lone forklarer, at det handler om at tænke anderledes. Hver morgen er der et fordybelsesbånd på en time. Her arbejder eleverne med selvinstruerende opgaver fra enten dansk-, engelsk-, eller matematiklæreren. Lærerne er der i de timer, men det er også et tidspunkt, hvor der er mulighed for at kopiere eller forberede det sidste til dagens undervisning.

De store elever arbejder.

Friskoletanken kommer ind ad bagvejen

Hvad er en friskole for dig?

"De ældre friskoler har demokratiundervisning og stor fortælletradition. Grundlaget her er byen. Det at være en friskole kommer lidt ind af bagvejen. Det sociale liv, fællesskabet og sammenhængskraften – det er en del af friskoletanken. Måske kommer vi tæt på folkeskoletankerne – men der er et stort ønske om at være os selv og kunne gøre det på vores måde. Jeg er kontaktlærer. Det er næsten det samme som klasselærer, men det er noget med den måde, man tænker det på. Det er super spændende. Vi er stadig nye, og vi vil rigtig mange ting. Der er stadig papirarbejde, der skal på plads. Det tager sin tid".

Fra folkeskole til friskole

Heidi Ahlstrøm Olsen kommer fra en stilling i folkeskolen, hvor hun var i 8 år. Hun er læsevejleder og dansk-lærer og kontaktlærer i indskoling.

Heidi Olsen.

Hvordan har det været at være med til at starte Hellested Friskole op?

"Det har været enormt spændende. Der har været en positiv tilgang til alting og en fornemmelse af at kunne alt. Vi har også fundet ud af, at vi ikke kunne alt. Vi har måttet skære lidt ned på nogle af tingene, så det passer til virkeligheden".

Hvorfor et skift fra folkeskole til friskole?

"I bund og grund er jeg faktisk imod friskoler på den måde, at jeg mener, at folkeskolen bør kunne rumme det hele. Men jeg oplever, at der var alt for lang vej til tingene i folkeskolen. Hvis man fik en idé, så var idéen død, inden man fik at vide, at det var der ikke råd til. Her kan vi leve idéerne ud i livet. Hvis det ikke går godt, så har vi også frihed til at vælge det fra igen. Vi kan få lov til at prøve ting af. Friskoler er et godt alternativ for at skabe en konkurrence, så man altid yder det bedste".

Hvordan yder dine kollegaer og dig det bedste?

"Borgerne her i byen har i den grad sørget for, at vi skulle have en skole. Vi, der er ansat her, føler, at vi er noget særligt for det her sted. Man har lyst til at gøre noget særligt, når man føler sig værdsat. Det er vigtigt for mig, at vi møder børnene der, hvor de er. Det prøver man også i folkeskolen. Men det dør i regler eller planer, der skal skrives på bestemte tidspunkter. Her har vi både faciliteter og tid. Lærerne er tættere på både forældre, elever og ledelse. Vi

føler os som en del af lokalsamfundet, vi er værdsat og vi giver noget tilbage”.

Hvordan giver I noget tilbage?

”Vi tager udgangspunkt i barnet og har et godt samarbejde med forældrene. Hvis jeg sender en mail ud angående opbakning til at få flere voksne med på en tur, så svarer alle forældre, lige meget om de kan eller ej. Hvis jeg sendte en besked ud til forældre i folkeskolen, så hørte jeg ikke fra halvdelen. Man har valgt skolen og bakker op om den”.

Hvordan har du det med fuld tilstedeværelse?

”Man har behov for at mødes, når man er en ny skole. Det har man også generelt, hvor der er børn og mennesker i udvikling. Der er man nødt til at snakke sammen. Jeg oplever også, at når jeg kører hjem og har fri, så er jeg meget mere til stede med mine egne børn. Jeg har ikke prøvet at have weekend før som lærer, men det har jeg nu”.

Efter min samtale med både leder og lærere, viser Lone mig rundt på skolen. Skolen arbejder meget med læringsmiljøer. I indskolingen er der selvstændige arbejdspladser til alle elever samt et fælles ‘samlingsbord’ i midten. Jeg står tilbage med indtrykket af, at Hellested Friskole helt klart er mere end en fri folkeskole. Det er en moderne friskole i en spændende udvikling.

Fuld tilstedeværelse betyder, at lærerne skal være på skolen i hele arbejdstiden.